

Udskriftsdato: mandag den 12. januar 2026

VEJ nr 9735 af 28/06/2022 (Gældende)

Vejledning om adgangen til besøg m.v. til indsatte, der udstår fængselsstraf eller forvaring i kriminalforsorgens institutioner (besøgsvejledningen)

Ministerium: Justitsministeriet

Journalnummer: Justitsmin., Direktoratet for
Kriminalforsorgen, j.nr. 22-61-0062

Vejledning om adgangen til besøg m.v. til indsatte, der udstår fængselsstraf eller forvaring i kriminalforsorgens institutioner (besøgsvejledningen)

Indledning

1. Reglerne om adgangen til besøg for indsatte, der udstår fængselsstraf eller forvaring, findes i lovens § 51, § 51 a og §§ 52-54. Disse bestemmelser indeholder dels regulering af de indsattes ret til besøg (hvilket efter loven også omfatter retten til at have sit barn hos sig i institutionen), dels bemyndigelsesbestemmelser til justitsministeren og til kriminalforsorgsområderne. Bekendtgørelse om adgangen til besøg m.v. til indsatte, der udstår fængselsstraf eller forvaring i kriminalforsorgens institutioner (besøgsbekendtgørelsen), er udstedt i medfør af bemyndigelsen til justitsministeren i § 51, stk. 5, § 53, stk. 3, § 54, stk. 3, § 105, stk. 2, og § 111, stk. 3. Da bekendtgørelsen også indeholder regler om konfiskation af genstande hos besøgende, er bekendtgørelsen tillige udstedt efter § 73, stk. 4, om konfiskation. Denne vejledning har til formål at orientere navnlig om væsentlige fortolkningsbidrag fra straffuldbyrdslovens forarbejder.

2. Lovens bestemmelser om besøg til indsatte omfatter alle kriminalforsorgens institutioner, dvs. både fængsler, arresthuse og udslningsfængsler. Bekendtgørelsens kapitel 1 vedrører besøg til indsatte i fængsler og arresthuse. Kapitel 2 vedrører besøg til indsatte i kriminalforsorgens udslningsfængsler og indeholder en angivelse af, at (kun) visse af bekendtgørelsens bestemmelser finder anvendelse i forhold til disse indsatte. Baggrunden for denne opdeling er, at de indsattes lovbestemte rettigheder vedrørende besøg i det hele er relevant i forhold til indsatte i udslningsfængslerne. Derimod vil det kun i meget begrænset omfang være relevant i forhold til disse indsatte at foretage begrænsninger i disse rettigheder ud fra ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn, således som loven angiver, det kan ske.

Ret til besøg

3. Af lovens § 51, stk. 1, fremgår det, at den indsatte har ret til besøg mindst én gang ugentligt og af mindst én times varighed. Dette er ”minimumsbesøgstiden”, hvilket understreges af, at det også fremgår af § 51, at der kan gives besøg i videre omfang.

Muligheden for at give tilladelse til udvidet besøg bør bl.a. overvejes, når der ønskes tilladelse til besøg af nærtstående børn. Sådanne anmodninger bør så vidt muligt imødekommes. Om besøg af børn se i øvrigt nedenfor under pkt. 29.

Muligheden for at give tilladelse til udvidet besøg bør endvidere udnyttes særligt i forhold til unge indsatte med henblik på at styrke disses mulighed for at bevare kontakten til familien under afsoningen, jf. også vejledning om behandling af 15-17 årige, der anbringes i kriminalforsorgens institutioner.

4. Af § 51, stk. 2 og 3, fremgår det, at indsatte har ret til besøg af advokat og samtaler med sit hjemlands konsulære repræsentanter, og at sådanne besøg ikke er undergivet de tidsmæssige begrænsninger, der er anført i stk. 1, dvs. at disse skal tillades ud over mindstebesøgstiden. Efter lovens § 56, stk. 1, kan indsatte brevveksle ukontrolleret med bl.a. Folketingets Ombudsmand, Den Europæiske Torturkomité og en række andre myndigheder og enkeltpersoner. Samtaler, som personale fra disse myndigheder mv. afholder med indsatte i forbindelse med besøg i institutionen, er heller ikke undergivet de tidsmæssige begrænsninger, som er anført i § 51, stk. 1. Også besøg, som indsatte modtager af sin præst eller lignende fra sit trossamfund efter lovens § 35, stk. 2, skal tillades ud over besøgstiden.

Tilsvarende bør besøg af en advokat, der er beskikket for eller valgt af den indsatte i en verserende sag om prøveudskrivning fra forvaring, tillades udover mindstebesøgstiden.

Særlige regler for livstidsdømte og visse forvaringsdømte

5.1. En indsat, der udstår fængselsstraf på livstid eller er idømt forvaring for overtrædelse af en bestemmelse, som hjemler straf af fængsel på livstid, må ikke uden tilladelse få besøg i de første 10 år af den idømte straf af fængsel på livstid, eller indtil den pågældende har været anbragt i forvaring i de første 10 år, jf. straffuldbyrðelseslovens § 51 a, stk. 1. Det fremgår af straffuldbyrðelseslovens § 51 a, stk. 2, at kriminalforsorgen meddeler tilladelse til besøg fra nærtstående eller personer, som den indsatte havde kontakt til før varetægtsfængslingen. Der kan meddeles tilladelse til besøg af andre end nærtstående eller personer, som den indsatte havde kontakt til før varetægtsfængslingen, hvis særlige omstændigheder taler herfor. Der kan således som udgangspunkt ikke gives tilladelse til besøg til personer, som den pågældende ikke havde kontakt til før varetægtsfængslingen, dvs. nye relationer, jf. dog nedenfor under pkt. 5.2.

Det fremgår af bekendtgørelsens § 1, stk. 2, at tilladelse efter straffuldbyrðelseslovens § 51 a, stk. 2, gives af kriminalforsorgsområdet.

Det fremgår af lovbemærkningerne (lovændring i 2022), at hvis der ikke er tale om nærtstående, vil det være afgørende for, om der skal meddeles tilladelse, at den indsatte har haft kontakt til den pågældende før varetægtsfængslingen. Begrebet »kontakt« indebærer, at der skal have været en forbindelse mellem den indsatte og den pågældende person, som den indsatte ønsker at modtage besøg fra. Det er ikke afgørende, hvor lang tid siden der sidst har været kontakt, og at der f.eks. ikke har været kontakt mellem de pågældende i en årrække. Det er dog en forudsætning, at der har været en indbyrdes dialog mellem den indsatte og den pågældende. Det, at enten den indsatte eller den anden part har taget kontakt uden at have modtaget svar – f.eks. ved at sende et brev eller ved at skrive en besked til den pågældende over internettet uden at have modtaget svar – er således ikke tilstrækkeligt til, at der er tale om kontakt. Det vil heller ikke være tilstrækkeligt, at den indsatte følger pågældende på sociale medier eller lignende. Det vil desuden heller ikke være tilstrækkeligt, at den indsatte blot ved, hvem den pågældende person er, uden at der har været en dialog mellem den indsatte og den pågældende person.

Af lovbemærkningerne fremgår det endvidere, at kontakten desuden skal være opstået før varetægtsfængslingen. Herved forstås tidspunktet for afsigelsen af den kendelse, hvor den pågældende varetægtsfængsles i den sag, som senere fører til, at den pågældende idømmes livstid eller forvaring for overtrædelse af en bestemmelse, som hjemler straf af fængsel på livstid. Hvis den pågældende senere løslades og varetægtsfængsles igen, vil der ved fastlæggelsen af tidspunktet skulle tages udgangspunkt i tidspunktet for den seneste varetægtsfængsling. Hvis den pågældende har siddet varetægtsfængslet for en anden overtrædelse, end den som vedkommende senere dømmes for, f.eks. hvis sigtelsen senere ændres til et forhold, som kan medføre fængselsstraf på livstid, vil der uanset dette skulle tages udgangspunktet i tidspunktet for denne varetægtsfængsling ved anvendelsen af bestemmelsen. Såfremt der skulle opstå en situation, hvor den pågældende ikke forinden den afsagte dom er varetægtsfængslet, vil bestemmelsen skulle finde anvendelse fra domsafsigelsestidspunktet.

Det påhviler den indsatte at påvise, at der er tale om en nærtstående, eller at der er etableret kontakt før varetægtsfængslingen. Dette indebærer, at det som klar hovedregel er op til den indsatte selv at fremskaffe oplysninger, der kan påvise dette. Kriminalforsorgsområdet bør dog i relevant og muligt omfang foretage opslag i relevante it-systemer med henblik på at konstatere, om der er tale om en nærtstående til den pågældende indsatte.

Er der tale om enten en nærtstående eller en person, som den indsatte har haft kontakt med før varetægtsfængslingen, vil kriminalforsorgsområdet være forpligtet til at meddele tilladelse efter bestemmelsen. Reglerne i straffuldbyrðelseslovens § 51, stk. 4, § 52, § 53 og § 54 vil dog fortsat skulle iagttages, og dette kan i praksis betyde, at besøg alligevel kan afslås, jf. også nedenfor under pkt. 5.4.

5.2. Kriminalforsorgsområdet kan give tilladelse til besøg til andre end nærtstående og til andre end personer, som den livstids- eller forvaringsdømte havde kontakt til før varetægtsfængslingen, hvis særlige omstændigheder taler herfor, jf. straffuldbyrðelseslovens § 51 a, stk. 2, 2. pkt. Ved vurderingen skal der ifølge lovbemærkningerne tages hensyn til den indsatte muligheder for at have social omgang med andre mennesker. Bestemmelsen kan anvendes i de situationer, hvor det kan konstateres, at den indsatte ikke har familie eller i øvrigt kontakt med andre, eller hvis den indsatte familie eller sådanne kontakter ikke ønsker at være i kontakt med den indsatte. Hvis kriminalforsorgen konstaterer, at dette er tilfældet, skal det overvejes, om den indsatte skal tilbydes kontakt til eksempelvis en besøgsven. Kriminalforsorgen skal af egen drift være opmærksom på, om den indsatte bør tilbydes kontakt, hvis de ovenstående omstændigheder gør sig gældende. Bestemmelsen kan desuden anvendes i de situationer, hvor en retshjælpsorganisation eller lignende ønsker at komme i kontakt med den pågældende indsatte for at bistå denne. Bestemmelsen kan også anvendes i de tilfælde, hvor den indsatte i øvrigt ønsker at opnå kontakt til medierne, f.eks. med henblik på at gøre opmærksom på fængselsforholdene.

5.3. Straffuldbyrðelseslovens § 51 a, stk. 1, finder ikke anvendelse på den ret, som den indsatte har efter straffuldbyrðelseslovens § 51, stk. 2 og 3, om henholdsvis ret til besøg fra visse advokater, og reglen om udenlandske indsatte ret til samtale med hjemlandets diplomatiske eller konsulære repræsentanter, ligesom bestemmelsen ikke berører den indsatte ret til at have sit barn med sig i institutionen efter bestemmelsen i lovens § 54, jf. straffuldbyrðelseslovens § 51 a, stk. 3.

5.4. Besøg, som sker i overensstemmelse med straffuldbyrðelseslovens § 51 a, stk. 1, kan ifølge lovens § 51 a, stk. 4, gøres til genstand for de vilkår og begrænsninger, som fremgår af lovens § 51, stk. 4, om begrænsning af besøg i forbindelse med en verserende voldelig konflikt mellem grupperinger, § 52 om indhentelse af forudgående tilladelse til at besøge den indsatte, § 53 om overværelse af visse besøg samt § 54, hvorefter det bl.a. fremgår af bestemmelsens stk. 2, at kriminalforsorgsområdet og de sociale myndigheder skal finde, at forholdene i institutionen er forenelige med hensynet til det barn, som den indsatte har ret til at have med sig i institutionen.

5.5. Når en indsat har udstået 10 år af den idømte straf af fængsel på livstid, og når en indsat, der er idømt forvaring for en overtrædelse af en bestemmelse, som hjemler straf af fængsel på livstid, har været anbragt i forvaring i 10 år, er det herefter de almindelige regler om besøg, der gælder.

6.1. Hvis en indsat, der udstår fængselsstraf på livstid eller forvaring for overtrædelse af en bestemmelse, som hjemler straf af fængsel på livstid, overtræder én eller flere af tilladelseskravene i besøgs-, brevvekslings- og telefonireglerne i straffuldbyrðelseslovens § 51 a, stk. 1, § 55 a, stk. 1, eller § 57 a, stk. 1, skal der ifølge straffuldbyrðelseslovens § 67, nr. 10, ikendes disciplinærstraf.

Der vil som udgangspunkt ikke kunne anvendes strafcelle for overtrædelse af tilladelseskravene i besøgs-, brevvekslings- og telefonireglerne, medmindre betingelserne i straffuldbyrðelseslovens § 68, stk. 2, nr. 7 (grovere eller oftere gentagne forseelser), er opfyldt. Se også nedenfor under pkt. 6.2. om afskæring fra retten til besøg, brevveksling og telefoni.

6.2. Efter straffuldbyrðelseslovens § 59 b kan en indsat, der udstår fængselsstraf på livstid eller er idømt forvaring for overtrædelse af en bestemmelse, som hjemler straf af fængsel på livstid, og som flere gange har overtrådt én eller flere af bestemmelserne i § 51 a, stk. 1, § 55 a, stk. 1, eller § 57 a, stk. 1, afskæres fra at have ret til besøg, brevveksling og telefoni i et nærmere bestemt tidsrum, jf. også bekendtgørelsens § 2, stk. 3.

Bestemmelsen finder alene anvendelse i gentagelsestilfælde. Den indsatte kan således alene ikendes almindelig disciplinærstraf ved en førstegangsovertrædelse af én eller flere af bestemmelserne. Det fremgår af lovbemærkningerne til bestemmelsen, at der kan ske afskæring, uanset at den indsatte alene

har overtrådt eksempelvis reglerne om telefoni og ikke reglerne om brevveksling og besøg. Overtrædelser af reglerne vedrørende én kommunikationsform kan således få konsekvenser for alle kommunikationsformer. Den indsatte vil derfor ikke kunne få besøg, brevveksle eller telefonere i et nærmere bestemt tidsrum. Den indsatte vil i tidsrummet således også være afskåret fra eksempelvis at få besøg fra nærtstående. Såfremt kriminalforsorgsområdet modtager breve til den indsatte i løbet af tidsrummet, hvor denne ikke må brevveksle, skal disse udleveres til den indsatte ved udløbet af tidsrummet. Hvis den indsatte modtager breve fra myndigheder eller lignende, skal disse dog udleveres til den indsatte som normalt. Uanset afskæringen af kontakt vil den indsatte dog fortsat have mulighed for frit at telefonere og brevveksle med de personer og myndigheder mv., som er nævnt i straffuldbyrddelseslovens § 56. Den indsatte vil desuden opretholde sin ret til besøg og samtale efter straffuldbyrddelseslovens § 51, stk. 2 og 3.

Det fremgår af straffuldbyrddelseslovens § 59 b, at den indsatte kan afskæres fra at have ret til besøg, brevveksling og telefoni i et »nærmere bestemt tidsrum«. Ifølge lovbemærkningerne vil dette betyde, at den indsatte som udgangspunkt skal afskæres kontakt i et tidsrum på 4 uger den første gang, bestemmelsen finder anvendelse. I tilfælde af gentagne overtrædelser, bør tidsrummet som udgangspunkt udmåles til en periode på dobbelt så lang tid som den forudgående, således at den indsatte afskæres kontakt i 8 uger ved en overtrædelse anden gang. Dette udgangspunkt kan dog fraviges i nedadgående retning, hvis der eksempelvis er forløbet flere år mellem de to overtrædelser, eller hvis den indsatte har overtrådt bestemmelserne så mange gange, at en afskæring af kontakt findes at være uforholdsmæssigt lang. Uanset gentagelsestilfælde kan den indsatte maksimalt afskæres kontakt i et tidsrum på 3 måneder.

6.3. Efter straffuldbyrddelseslovens § 123 b straffes den, der forsætligt overtræder tilladelseskravene i bl.a. straffuldbyrddelseslovens § 51 a, stk. 1, med bøde.

Bestemmelsen kan ifølge lovbemærkningerne anvendes, hvor en livstidsdømt eller forvaringsdømt, der er dømt for overtrædelse af en bestemmelse, der hjemler straf af fængsel på livstid, i strid med tilladelseskravet i § 51 a, stk. 1, får kontakt igennem besøg uden forudgående tilladelse.

Strafbestemmelsen finder ikke anvendelse i de tilfælde, hvor der ikke er krav om tilladelse, eksempelvis hvis der er tale om et besøg eller en samtale efter lovens § 51, stk. 2 eller 3.

Bestemmelsen finder ikke kun anvendelse over for den indsatte. Også personer inden for eller uden for institutionen, der medvirker til overtrædelse af § 51 a kan straffes efter bestemmelsen. En person, der møder op ved en af kriminalforsorgens institutioner og ønsker at besøge en indsat, må dog kunne gå ud fra, at kriminalforsorgen vil kontrollere, at den tilstrækkelige tilladelse er til stede, før vedkommende opnår kontakt til den indsatte. Det må derfor antages, at en person, der søger at opnå kontakt til en indsat ved besøg, kun meget sjældent vil have forsæt til at opnå kontakt uden tilladelse. Anderledes vil det derimod eventuelt forholde sig, hvis den udenforstående netop har forsøgt at omgå kriminalforsorgens kontrol. Om tilregnelseskravet er opfyldt i det konkrete tilfælde, vil dog altid bero på domstolens konkrete bevisvurdering i den enkelte sag.

Fratagelse af retten til besøg på grund af udeblivelse uden lovlig grund efter tilsigelse til afsoning, jf. § besøgsbekendtgørelsens § 1, stk. 3

7. Hvis en domfældt ikke møder på det tidspunkt, hvortil den pågældende er tilsagt til afsoning, og dette skyldes omstændigheder, som må lægges den pågældende til last, skal den pågældende anses for at være udeblevet uden lovlig grund. I sådanne tilfælde skal den pågældende fratages retten til besøg i et tidsrum af op til 3 måneder fra indsættelsen, jf. besøgsbekendtgørelsens § 1, stk. 3.

Af lovbemærkningerne (lovændring 2022) fremgår, at en fratagelse af retten til besøg ikke vil omfatte besøg fra den dømtes nærtstående, ligesom en fratagelse ikke vil påvirke den indsatte ret til at modtage besøg efter straffuldbyrdslovens § 51, stk. 2 og stk. 3, om henholdsvis ret til besøg af visse advokater, og reglen om udenlandske indsatte ret til samtale med hjemlandets diplomatiske eller konsulære repræsentanter. Heller ikke den indsatte ret til at have sit barn med sig i institutionen efter straffuldbyrdslovens § 54 berøres af en fratagelse af retten til besøg.

Ved "nærtstående" forstås ægtefæller eller samlevende, børn, børnebørn, forældre, søskende, bedsteforældre, oldeforældre og andre personer, til hvem den indsatte har en sådan tilknytning, at den kan ligestilles med disse familieband.

7. 1. Det følger af lovbemærkningerne (lovændring 2022), at en domfældt ikke er udeblevet uden lovlig grund, hvis den pågældende kan godtgøre, at undladelsen af at møde til afsoning i overensstemmelse med tilsigelsen skyldes omstændigheder, som ikke kan lægges den pågældende til last f.eks. i et tilfælde, hvor domfældte er mødt for sent som følge af en togforsinkelse el. lign. Hvis kriminalforsorgsområdet skønner, at den overskridelse, der foreligger fra den dømtes side, må anses for ubetydelig, kan det ligeledes lægges til grund, at den dømte ikke er udeblevet uden lovlig grund.

Om behandlingen af sager, hvor den indsatte gør gældende, at denne ikke har modtaget indkaldelsen til afsoning, henvises til skrivelse om visse spørgsmål ved behandlingen af sager om udeblivelse efter tilsigelse til afsoning.

7.2. Fratagelse af retten til besøg kan undtagelsesvis ske i et kortere tidsrum end 3 måneder i tilfælde, hvor fratagelse af retten til besøg i 3 måneder vil være uforholdsmæssig, herunder hvor den indsatte alene skal afsone en fængselsstraf af en varighed tæt på 3 måneder.

Forbud mod besøg

8. Efter bekendtgørelsens § 4, stk. 1, kan besøg af bestemte personer forbydes, og en meddelt besøgstilladelse inddrages, hvis dette i det enkelte tilfælde findes påkrævet af ordens- eller sikkerhedsmæssige grunde eller af hensyn til at forebygge kriminalitet. Sikkerhedsmæssige grunde omfatter også hensynet til at forebygge strafbart forhold.

Efter § 4, stk. 1, skal der foretages en konkret vurdering af, om tilladelse til besøg i det enkelte tilfælde skal nægtes. I denne vurdering skal alle relevante omstændigheder, som taler for eller imod at meddele besøgstilladelse, indgå, og afgørelsen træffes efter en konkret afvejning af omstændighederne i den enkelte sag. Må det f.eks. antages, at der foreligger risiko for indsmugling af narkotika eller lignende, skal det således overvejes, om der foreligger omstændigheder i den konkrete sag, som begrunder, at besøg alligevel skal tillades – evt. som overværet besøg (jf. også nedenfor under pkt. 16).

9. En indsat, som af politiet skønnes at have tilknytning til en gruppe af personer, som er aktivt involveret i en verserende voldelig konflikt med en anden gruppe af personer, og hvor politiet oplyser, at der inden for denne gruppe, som den indsatte skønnes at have tilknytning til, som led i konflikten enten er anvendt våben eller eksplosivstoffer, som på grund af deres særdeles farlige karakter er egnet til at forvolde betydelig skade, eller er begået brandstiftelse omfattet af straffelovens § 180, har ikke ret til at modtage besøg af personer med tilknytning til den pågældende gruppe eller en anden tilsvarende gruppe, medmindre ganske særlige grunde gør sig gældende, jf. straffuldbyrdslovens § 51, stk. 4.

Det fremgår af lovbemærkningerne (lovændringer i 2017 og 2018), at det afgørende for at bringe bestemmelsen i anvendelse er, at den indsatte ifølge politiets skøn har en tilstrækkelig tilknytning til en persongruppe, som er involveret i en verserende voldelig konflikt med en anden gruppe under de omstændigheder, der fremgår af bestemmelsen. Det vil være oplysninger fra politiet, som vil skulle danne grundlag for kriminalforsorgens afgørelse i de pågældende sager. Dette gælder såvel i forhold til oplysninger om den indsattes tilknytning til en bandegruppering, herunder rockergruppering, som i forhold til oplysninger om, hvorvidt den, der ansøger om besøg, har tilknytning til en sådan gruppering. Herudover vil det endvidere bero på et politifagligt skøn, om den gruppering, som den indsatte vurderes at have tilknytning til, aktivt er involveret i en verserende voldelig konflikt. I situationer, hvor den besøgende skønnes at have tilknytning til "en anden tilsvarende gruppe", er det ikke en betingelse for at anvende bestemmelsen, at denne gruppering er involveret i en sådan konflikt. I bekendtgørelsens § 5 er der i overensstemmelse hermed fastsat regler om, at kriminalforsorgsområdet til brug for afgørelsen om, hvorvidt der skal gives tilladelse til besøg, skal sikre sig, at der foreligger de nødvendige oplysninger fra politiet, jf. herom også pkt. 15. Politiets oplysninger vil således skulle danne grundlag for kriminalforsorgens afgørelse om, hvorvidt adgangen til besøg skal afskæres.

Udgangspunktet er, at der under de nævnte omstændigheder skal gives afslag på besøg. Det bemærkes, at også besøg fra nærtstående under de nævnte omstændigheder som det klare udgangspunkt vil være afskåret.

Ganske særlige grunde, som kan begrunde, at der gives tilladelse til besøg under de givne omstændigheder, vil ifølge lovbemærkningerne kunne foreligge, hvis humanitære eller lignende tungtvejende hensyn gør sig gældende. I den forbindelse kan ung alder eller alvorlig sygdom hos den indsatte eller den besøgende tillægges betydning. Gives der tilladelse til besøg, vil der være mulighed for at træffe bestemmelse om, at besøget skal være overværet af personale i institutionen, hvis betingelserne herfor er opfyldt. Det forudsættes, at også en allerede meddelt besøgstilladelse under de nævnte omstændigheder inddrages, medmindre ganske særlige grunde gør sig gældende.

10. Det følger af bekendtgørelsens § 4, stk. 2, at besøg til en indsat, som er dømt for overtrædelse af en af de forbrydelser, der er nævnt i straffelovens 12. eller 13. kapitel, eller som af kriminalforsorgen skønnes at være radikaliseret, ekstremistisk eller i risiko for at blive det, kan forbydes, og en meddelt besøgstilladelse kan inddrages, hvis dette skønnes påkrævet af hensyn til kriminalforsorgens indsats mod radikalisering og ekstremisme.

Bestemmelsen er indført i forbindelse med, at der i straffuldbyrdelseslovens § 53, stk. 3, er udfærdiget en bemyndigelsesbestemmelse for justitsministeren til at fastsætte regler om begrænsninger i de indsattes ret til besøg af hensyn til kriminalforsorgens indsats mod radikalisering og ekstremisme.

Det følger af lovbemærkningerne, at afskæring af retten til at modtage besøg af en eller flere nærmere angivne personer ikke er betinget af, at den indsatte eventuelle tidligere samtaler med den eller de pågældende personer har haft et nærmere bestemt indhold eller, at eventuelle tidligere besøg har været overværede. Retten til at modtage besøg vil således kunne afskæres alene med det formål at sikre, at der ikke er kontakt mellem en indsat og én eller flere nærmere bestemte personer.

Det følger endvidere af lovbemærkningerne, at der med udtrykket "kriminalforsorgens indsats mod radikalisering og ekstremisme" sigtes til kriminalforsorgens resocialiserende påvirkning af den nævnte

gruppe af indsatte i bredeste forstand, dvs. enhver indsats, der tager sigte på at anspore og understøtte den indsatte i at leve en kriminalitetsfri tilværelse.

Der henvises i øvrigt til pkt. 18 nedenfor, hvor der i forbindelse med en omtale af straffuldbyrdslovens § 53, stk. 2, om overværelse af besøg for den pågældende persongruppe, er en nærmere gennemgang af de forskellige begreber, der anvendes i den pågældende bestemmelse, og som genanvendes i bekendtgørelsens § 4, stk. 2, om forbud mod besøg til persongruppen.

11. Hvis besøgende til indsatte på afdelinger for negativt stærke indsatte tillige ønsker besøgstilladelse til en indsat i det øvrige fængsel eller omvendt, skal der ved afgørelsen lægges betydelig vægt på, at formålet med afdelingen er at afsondre de negativt stærke indsatte fra indsatte i det øvrige fængsel for at hindre, at de udøver en negativ indflydelse på disse. Er der derfor en formodning om, at den besøgende vil medvirke til at bringe oplysninger fra en afdeling til en anden, herunder udøve negativ indflydelse på indsatte, som ikke er indsat på afdelinger for negativt stærke indsatte, skal besøgstilladelse som udgangspunkt nægtes.

12. Det forhold, at den besøgende og den indsatte kender hinanden fra studiebesøg eller lignende eller fra et tidligere fælles institutionsophold, kan alene begrunde forbud mod besøg, hvis dette i det konkrete tilfælde skønnes påkrævet af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn.

Det forhold, at ansøgeren er indsat i en anden af kriminalforsorgens institutioner eller for relativt kort tid siden er løsladt fra afsoning, kan ikke i sig selv begrunde, at der meddeles afslag på en ansøgning om besøgstilladelse. Om sådanne omstændigheder medfører, at der er sådanne sikkerheds- eller ordensmæssige forhold, som kan begrunde, at der meddeles afslag på en ansøgning om besøgstilladelse, vil bero på en samlet afvejning af disse og andre relevante omstændigheder i sagen.

Har ansøgeren umiddelbart forinden haft tilladelse til at besøge den indsatte i en anden af kriminalforsorgens institutioner, vil dette som udgangspunkt med vægt tale for, at besøgstilladelse skal gives. Det kan imidlertid tænkes, at forholdene nu, f.eks. på baggrund af de omstændigheder, der har ført til, at den indsatte er blevet overført til anden institution, er ændret i en sådan grad, at besøgstilladelse må nægtes.

13. Af bekendtgørelsens § 4, stk. 3, fremgår det, at der, inden der meddeles tilladelse til at besøge en indsat i et arresthus eller et fængsel, almindeligvis skal indhentes oplysninger om ansøgeren til brug for sagen fra Det centrale Kriminalregister. Dette indebærer, at det skal kontrolleres, om der i Det centrale Kriminalregister er oplysninger om ansøgeren af relevans for vurderingen af, om besøgstilladelse skal meddeles eller afslås, f.eks. oplysninger om verserende straffesager af relevans for den ordens- eller sikkerhedsmæssige vurdering af sagen. Indhentelse af oplysninger fra Det centrale Kriminalregister kan dog undlades, hvis dette ud fra en konkret vurdering i det enkelte tilfælde skønnes unødvendigt. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvis den besøgende er særlig velkendt af kriminalforsorgsområdet, f.eks. fordi den pågældende umiddelbart inden har haft besøgstilladelse til en anden indsat.

Ifølge § 4, stk. 4, skal ansøgeren afgive skriftligt samtykke til indhentelse af oplysninger fra kriminalregistret. Finder kriminalforsorgsområdet, at der skal indhentes oplysninger fra kriminalregistret, og vil ansøgeren ikke give samtykke hertil, må ansøgningen afslås.

14. Ved behandlingen af sager om besøgstilladelse anses såvel den indsatte som den, der ansøger om besøgstilladelse, som parter i sagen. Dette indebærer, at begge skal have direkte meddelelse om sagens

afgørelse, og at begge har partsbeføjelser efter forvaltningsloven, herunder adgang til partsaktindsigt, ret til partshøring, begrundelse og klagevejledning.

Hvis et afslag på besøgstilladelse er begrundet i fortrolige forhold vedrørende den ene part, f.eks. oplysninger om sigtelse for strafbart forhold, kan begrundelsen begrænses i forhold til den anden part, jf. forvaltningslovens § 24, stk. 3, jf. § 15 b, nr. 1. Tilsvarende kan det være relevant efter reglerne i forvaltningslovens § 15 b, nr. 5, at begrænse aktindsigten af hensyn til den anden parts private interesser.

Oplysninger fra politiet om besøg til indsatte med tilknytning til en rocker- eller bandegruppering m.v.

15. Før der træffes afgørelse om, hvorvidt der skal gives tilladelse til besøg, eller om besøget skal være overværet, skal kriminalforsorgsområdet sikre, at der foreligger de nødvendige oplysninger fra politiet om de omstændigheder, der er nævnt i straffuldbyrdslovens § 51, stk. 4, og § 53, stk. 1, for så vidt angår indsatte, hvor politidirektøren i forbindelse med underretningen af kriminalforsorgen om, at den pågældende skal udstå fængselsstraf m.v., har oplyst, at den pågældende har tilknytning til en rocker- eller bandegruppering m.v., eller hvis det på anden vis er oplyst, at den pågældende har en sådan tilknytning, jf. § 5 i bekendtgørelsen. Se nærmere nedenfor om, hvornår kriminalforsorgen kan have en formodning om et særligt gruppertilhørsforhold, og hvilke oplysninger der skal foreligge.

Har politidirektøren ikke oplyst noget om den indsatte tilknytning til en rocker- eller bandegruppering m.v. i forbindelse med underretningen om, at den pågældende skal udstå fængselsstraf m.v., vil kriminalforsorgen kunne have en formodning om et særligt gruppertilhørsforhold på baggrund af eksempelvis oplysninger fra dommen, fra tidligere ophold i kriminalforsorgens institutioner eller fra vedkommendes afsoning af den aktuelle straf, herunder hvis den pågældende selv har gjort opmærksom herpå over for kriminalforsorgen.

I forhold til straffuldbyrdslovens § 51, stk. 4, om afskæring af besøg skal der til brug for afgørelsen om, hvorvidt der skal gives tilladelse til besøg, foreligge de nødvendige oplysninger fra politiet om, hvorvidt politiet skønner, at den indsatte har en tilknytning til en gruppe af personer, som er aktivt involveret i en verserende voldelig konflikt med en anden gruppe under de omstændigheder, der fremgår af bestemmelsen. Endvidere skal der foreligge oplysninger om, hvorvidt politiet skønner, at den person, der søger om besøgstilladelse, har tilknytning til den samme gruppe eller en tilsvarende gruppe. Hvad angår afgørelsen om, hvorvidt der skal gives afslag på tilladelse til besøg under henvisning til § 51, stk. 4, henvises til pkt. 9 ovenfor.

I forhold til straffuldbyrdslovens § 53, stk. 1, om overværet besøg skal der til brug for afgørelsen om, hvorvidt et besøg skal være overværet, foreligge de nødvendige oplysninger fra politiet om, hvorvidt politiet skønner, at den indsatte indtager en ledende eller koordinerende rolle i en gruppe af personer, hvor de pågældende personer tilsammen står bag omfattende og alvorlig kriminalitet. I de situationer, hvor politiet skønner, at dette er tilfældet, skal der endvidere foreligge oplysninger om, hvorvidt det efter politiets opfattelse er åbenbart, at det ikke er nødvendigt af sikkerhedsmæssige hensyn eller af hensyn til at forebygge kriminalitet, at besøget overværes af personale i institutionen. Hvad angår afgørelsen om, hvorvidt besøget skal være overværet under henvisning til § 53, stk. 1, henvises til pkt. 17 nedenfor. Som det også fremgår af pkt. 17, vil kriminalforsorgen normalt skulle lægge politiets oplysninger til grund for afgørelsen.

Besøgsformer

16. Efter lovens § 53, stk. 3, fastsætter justitsministeren bl.a. regler om gennemførelse af besøg under overværelse af personale i institutionen. Sådanne regler er fastsat i bekendtgørelsens § 6. Af § 6, stk. 1,

fremgår det, at besøg i almindelighed er uoverværet. Dette udgangspunkt gælder ikke i de situationer, der er omfattet af straffuldbyrdelseslovens § 53, stk. 1 og 2, se nedenfor.

Ifølge bekendtgørelsens § 6, stk. 2, kan det – udover i de situationer, der er omfattet af straffuldbyrdelseslovens § 53, stk. 1 og 2, - bestemmes, at besøg skal gennemføres under overværelse af personale i institutionen, hvis det i det enkelte tilfælde findes påkrævet ud fra ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn.

Det vil f.eks. være relevant at overveje tilladelse til overværet besøg, hvis tilladelse til uoverværet besøg på den ene side er betænkelig ud fra ordens- eller sikkerhedsmæssige grunde, mens det på den anden side taler for at give besøgstilladelse, at den besøgende f.eks. har en særlig tæt relation til den indsatte. Er der tale om besøg af nærtstående personer, som ægtefælle/samlever, børn, børnebørn, forældre, søskende, bedsteforældre, oldeforældre eller andre personer, til hvem den indsatte har en tilknytning, der kan sidestilles med familieband, bør tilladelse til overværet besøg i disse tilfælde således overvejes.

Direktoratet for Kriminalforsorgen kan bestemme, at der i de lukkede institutioner, hvor de bygningsmæssige forhold giver mulighed derfor, kan gives indsatte tilbud om at afholde besøg med rudeadskillelse i tilfælde, hvor der er truffet bestemmelse om, at et besøg skal gennemføres som overværet og i tilfælde, hvor der er givet afslag på besøg, eller hvor en besøgstilladelse er tilbagekaldt. Dette fremgår af § 6, stk. 5. Et sådant tilbud er primært tiltænkt tilfælde, hvor den besøgende er nærtstående. Der gives herved dels mulighed for at afvikle besøg i situationer, hvor det ellers ikke kunne lade sig gøre, dels mulighed for en besøgsform, hvor den indsatte og den besøgende kan tale sammen uden overværelse af personale, hvis de foretrækker dette frem for overværet besøg. Tilbud om besøg bag glasrude skal undlades, hvis dette findes påkrævet af ordens- eller sikkerhedsmæssige grunde, af hensyn til kriminalforsorgens indsats mod radikaliserings og ekstremisme eller af hensyn til at forebygge kriminalitet.

Kriminalforsorgsområdet kan i tilfælde, hvor det er bestemt, at et besøg skal gennemføres under overværelse af personale, bestemme, at overværelse af besøget sker via lytte- og overvågningsudstyr. Dette fremgår af § 6, stk. 6.

Det er en forudsætning for anvendelse af lytte- og overvågningsudstyret, at en medarbejder er udpeget til den konkrete arbejdsopgave, at overvågningen sker simultant med besøgets afvikling og fra et rum, der ligger så tæt på besøgslokalet, at personalet umiddelbart kan gribe ind, hvis det bliver nødvendigt.

Overværet besøg, der sker via lytte- og overvågningsudstyr, må ikke foretages på en måde, så der sker optagelse, som efterfølgende gemmes.

17. Besøg til en indsat, som af politiet skønnes at indtage en ledende eller koordinerende rolle i en gruppe af personer, som tilsammen står bag omfattende og alvorlig kriminalitet, skal overværes af personale i institutionen, medmindre det er åbenbart, at det ikke er nødvendigt af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn eller af hensyn til at forebygge kriminalitet, jf. straffuldbyrdelseslovens § 53, stk. 1.

Det følger af lovbemærkningerne til denne bestemmelse, at det vil bero på et politimæssigt skøn, om en indsat kan antages at indtage en ledende eller koordinerende rolle i den gruppering, som den pågældende har en tilknytning til.

Endvidere fremgår det af lovbemærkningerne, at der med udtrykket ”ordensmæssige hensyn” navnlig sigtes til foranstaltninger til opretholdelse af et fysisk og psykisk godt miljø og trivsel i bred forstand såvel mellem de indsatte indbyrdes som i forhold til personalet. Yderligere fremgår det af lovbemærkningerne, at der med ”sikkerhedsmæssige hensyn” navnlig sigtes til foranstaltninger til opretholdelse af frihedsberøvelsen ved at forebygge og forhindre, at de indsatte undviger, og at forebygge kriminalitet

ved at modvirke, at indsatte begår kriminalitet under afsoningen, f.eks. i form af trusler eller vold mod personalet eller medindsatte, fængselsoptøjer samt handel med og indsmugling af narkotika og lignende i forbindelse med besøg. Med udtrykket ”hensyn til at forebygge kriminalitet” sigtes til kriminalitetsforebyggelse i bredeste forstand såvel i som uden for kriminalforsorgens institutioner. Det følger i den forbindelse af lovbemærkningerne, at der således er en formodning for, at personer, som indtager en ledende eller koordinerende rolle i rocker- og bandemiljøet mv., udnytter adgangen til besøg til at kommunikere om planlægning eller udførsel af ulovlige aktiviteter i eller uden for fængslet.

Ved vurderingen af, om det er åbenbart, at overværet besøg ikke er nødvendigt af ordensmæssige hensyn, vil kriminalforsorgen i almindelighed kunne lægge egne oplysninger til grund uden at indhente en udtalelse fra politiet. Ved vurderingen af, om det er åbenbart, at overværet besøg ikke er nødvendigt af henholdsvis sikkerhedsmæssige hensyn og hensyn til at forebygge kriminalitet, vil kriminalforsorgen som udgangspunkt skulle lægge politiets oplysninger til grund.

Det fremgår af lovbemærkningerne, at der ved besøg af nærtstående personer vil være en formodning for, at det er åbenbart, at overværet besøg ikke er nødvendigt at iværksætte af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn eller af hensyn til at forebygge kriminalitet. Dette gælder dog ifølge lovbemærkningerne ikke nærtstående personer, der har en tilknytning til den samme gruppering som den indsatte, hvor overværet besøg som det klare udgangspunkt vil skulle iværksættes. Også i situationer, hvor politiet eller kriminalforsorgen er i besiddelse af oplysninger om, at den indsatte har misbrugt eller vil misbruge adgangen til at kommunikere med nærtstående til at opretholde en kontakt med den pågældendes gruppering, vil overværet besøg skulle iværksættes i forhold til nærtstående. Dette gælder navnlig i tilfælde, hvor den indsatte gennem kommunikation med nærtstående har opretholdt eller forsøgt at opretholde sin position som ledende eller koordinerende i rocker- eller bandemiljøet m.v., og i kraft heraf har understøttet eller direkte deltaget i planlægning eller udførsel af ulovlige aktiviteter.

18. Besøg til en indsat, som er dømt for overtrædelse af en af de forbrydelser, der er nævnt i straffelovens 12. eller 13. kapitel, eller som af kriminalforsorgen skønnes at være radikaliseret, ekstremistisk eller i risiko for at blive det, skal overværes af personalet i institutionen, hvis dette skønnes påkrævet af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn, af hensyn til kriminalforsorgens indsats mod radikalisering og ekstremisme eller af hensyn til at forebygge kriminalitet, jf. straffuldbyrdelseslovens § 53, stk. 2.

Se i øvrigt pkt. 10 ovenfor vedrørende forbud mod besøg i relation til den pågældende persongruppe.

18.1. Som det fremgår af bestemmelsen skal besøg til den nævnte persongruppe ske overværet, hvis det findes påkrævet bl.a. af hensyn til kriminalforsorgens indsats mod radikalisering og ekstremisme. Det følger af lovbemærkningerne (lovændring pr. 1. februar 2019), at bestemmelsen særligt har sigte på at understøtte kriminalforsorgens resocialiserende arbejde, idet det er vurderingen, at den pågældende persongrupperes uhindrede kontakt til omverdenen kan vanskeliggøre resocialisering af de pågældende, og at en uhindret kontakt med omverdenen vil kunne fastholde den indsatte i et radikaliseret miljø eller påvirke den indsatte til at blive en del af et sådant miljø.

Det følger af lovbemærkningerne, at ordningen finder anvendelse, uanset hvilken af bestemmelserne i straffelovens 12. eller 13. kapitel den indsatte er dømt for overtrædelse af, og uanset baggrunden herfor. Det er således ikke en betingelse, at den pådømte kriminalitet udspringer af f.eks. religiøs ekstremisme.

Ordningen finder tillige anvendelse, hvis kriminalforsorgen skønner, at den indsatte er radikaliseret, ekstremistisk eller i risiko for at blive det.

Det følger af lovbemærkningerne, at ordningen finder anvendelse både i forhold til personer, der har – eller er i risiko for – at udvikle radikale eller ekstremistiske holdninger, men som ikke nødvendigvis søger at fremme disse gennem ulovlige midler, og i forhold til personer, der søger at fremme radikale og ekstreme holdninger gennem vold eller andre ulovlige midler.

Spørgsmålet om, hvorvidt en indsat er radikaliseret, ekstremistisk eller i risiko for at blive det, beror på kriminalforsorgens skøn. Ved vurderingen heraf, kan kriminalforsorgen – afhængig af omstændighederne i den konkrete sag – enten lægge egne oplysninger til grund, eller indhente en udtalelse fra politiet eller andre myndigheder.

For at bringe foranstaltningen i anvendelse over for den pågældende gruppe af indsatte, er det alene afgørende, at det ifølge kriminalforsorgens skøn er påkrævet af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn, af hensyn til kriminalforsorgens indsats mod radikalisering og ekstremisme eller af hensyn til at forebygge kriminalitet. Ved vurderingen heraf vil kriminalforsorgen – afhængig af omstændighederne i den konkrete sag – enten kunne lægge egne oplysninger til grund eller indhente en udtalelse fra politiet eller andre myndigheder.

Dog er det ifølge lovbemærkningerne ikke enhver ændring i den indsatte adfærd, der kan være tegn på radikalisering eller ekstremisme, som vil udgøre et tilstrækkeligt grundlag for kriminalforsorgen til at iværksætte foranstaltningen. Der må således være tale om holdepunkter af en mere fast karakter, der sandsynliggør, at den indsatte er radikaliseret eller i risiko for at blive det.

Spørgsmålet om, hvorvidt det er påkrævet at bringe foranstaltningen i anvendelse må i øvrigt, ifølge lovbemærkningerne, afgøres konkret i hver enkelt sag ud fra en samlet vurdering af de tilgængelige oplysninger om den indsatte. I denne vurdering kan bl.a. indgå oplysninger om den pådømte kriminalitet og kriminalforsorgens egne observationer under afsoning eller varetægtsfængsling, herunder observationer relateret til den indsatte adfærd, udtalelser, brug af litteratur, effekter, symboler og besøgende. Også oplysninger modtaget fra andre myndigheder vil kunne inddrages i vurderingen.

Det må endvidere overvejes i hvert enkelt tilfælde, om formålet med at bringe foranstaltningen i anvendelse vil kunne tilgodeses ved mindre indgribende foranstaltninger. Eksempelvis vil der ikke være grundlag for at bringe foranstaltningen i anvendelse, hvis formålet kan opnås ved personalet i institutionens samtaler med den indsatte.

I øvrigt er det omtalt i lovbemærkningerne, at indsatsen mod radikalisering og ekstremisme kan omfatte enhver form for resocialiserende påvirkning af den nævnte gruppe af indsatte i bredeste forstand, dvs. enhver indsats, der tager sigte på at anspore og understøtte den indsatte i at leve en kriminalitetsfri tilværelse.

Det følger herudover af lovbemærkningerne, at begreberne »radikalisering« og »ekstremisme« ikke er entydige begreber, men dækker over varierende grader af tilslutning til radikale og ekstreme synspunkter og handlinger.

Radikalisering er en proces, som kan foregå på forskellige måder, og som kan ske over kortere eller længere tid. Der er ingen simple årsagssammenhænge, og radikaliseringsprocessen kan igangsættes på baggrund af mange forskellige faktorer og have forskellige endemål. Radikaliseringsprocessen kan komme til udtryk ved støtte til radikale synspunkter eller en ekstremistisk ideologi og kan også medføre accept af brugen af vold eller andre ulovlige midler for at opnå et politisk eller religiøst mål.

Ekstremisme er bl.a. kendetegnet ved forenkede verdensopfattelser og fjendebilleder, hvor bestemte grupper eller samfundsforhold ses som truende, samt intolerance og manglende respekt for andre men-

neskers synspunkter, frihed og rettigheder. Begrebet omfatter endvidere afvisning af grundlæggende demokratiske værdier og normer, manglende accept af demokratiske beslutningsprocesser og anvendelse af ulovlig og eventuelt voldelige metoder for at opnå et politisk eller religiøst ideologisk mål.

Det følger af lovbemærkningerne, at ordningen ikke er betinget af, at den indsattes samtaler med besøgende har et nærmere bestemt indhold. Samtaler under et besøg, hvis indhold må formodes ikke at være af religiøs eller ekstremistisk karakter, vil således også kunne overværes som led i foranstaltningen.

18.2. Det fremgår af lovbemærkningerne, at der i de tilfælde, hvor der er tale om besøg af nærtstående, vil være en vis formodning for, at det ikke er påkrævet at iværksætte foranstaltningen.

Dette gælder dog ikke besøg af nærtstående, der er dømt for overtrædelse af en af de i straffelovens 12. eller 13. kapitel omhandlede forbrydelser, hvor foranstaltningen derfor vil kunne iværksættes.

Også i situationer, hvor politiet eller kriminalforsorgen er i besiddelse af oplysninger om, at en nærtstående er radikaliseret, ekstremistisk eller i risiko for at blive det, vil foranstaltningen kunne iværksættes i forhold til denne persongruppe.

I situationer, hvor politiet eller kriminalforsorgen er i besiddelse af oplysninger om, at en indsat har misbrugt eller vil misbruge adgangen til at kommunikere med nærtstående, vil foranstaltningen ligeledes kunne iværksættes i forhold til nærtstående.

Institutionen vil i forbindelse med et overværet besøg i overensstemmelse med besøgsbekendtgørelsens § 7 kunne træffe afgørelse om, at besøget skal afbrydes, hvis det findes påkrævet.

19. Besøg af advokat skal altid være uoverværet, jf. lovens § 53, stk. 3, 3. pkt., jf. § 51, stk. 2, og bekendtgørelsens § 6, stk. 3. Begrebet ”advokat” omfatter den advokat, der er beskikket for eller valgt af den indsatte som forsvarer i den straffesag, der har ført til indsættelse i institutionen, eller i en verserende straffesag, og advokater, der efter retsplejelovens § 733 er antaget af justitsministeren til at beskikkes som offentlige forsvarere.

20. Bekendtgørelsens § 6, stk. 4, fastslår, at der ved overværet besøg kan stilles krav om, at samtalen foregår på et sprog, som den, der overværer besøget, forstår. Om et sådant krav skal stilles, beror på en konkret vurdering af, om det i det enkelte tilfælde er forsvarligt, at samtalen føres på et andet sprog.

Medbragte effekter m.v.

21. § 8, stk. 1, giver kriminalforsorgsområdet mulighed for, i det omfang forholdene i den enkelte institution og ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn taler herfor, at fastsætte begrænsninger med hensyn til, hvilke effekter der må medbringes ved besøg. Kriminalforsorgsområdet kan efter § 8, stk. 1, bl.a. bestemme, at besøgende ikke må medbringe effekter, som er vanskelige at undersøge, og andre effekter, som det ikke er de indsatte tilladt at have i institutionen. Hvis særlige hensyn til ordenen eller sikkerheden i institutionen gør det påkrævet, kan institutionens leder således bestemme, at den besøgende ikke må være iført yderbeklædning, som kan virke som en magtdemonstration over for andre, eller yderbeklædning med racistiske eller andre stærkt krænkende symboler eller slogans.

Bekendtgørelsens § 8, stk. 2, indeholder et forbud mod at medbringe mobiltelefoner og lignende kommunikationsudstyr samt tilbehør m.v. hertil ved besøg. Det kommunikationsudstyr, som er omfattet af bestemmelsen, er elektronisk udstyr, der sætter – eller sammen med andre enheder vil kunne sætte – en person i stand til at kommunikere med andre i lyd, tale eller på skrift. Forbuddet i § 8, stk. 2, omfatter således udover hele mobiltelefoner f.eks. også satellittelefoner, walkie talkie enheder, (håndholdte) computere og personsøgere. Omfattet er også f.eks. trådløse telefoner og trådløse hovedtelefonsæt (såkaldte

headset), der sætter besidderen i stand til at kommunikere via en enhed, der er tændt i det omgivende område. Visse tv-spil (såkaldte spillekonsoller) vil også kunne være omfattet.

Besiddelse af tilbehør til eller enkelte dele af kommunikationsudstyret, herunder f.eks. batteri til en mobiltelefon, en enhed, der kan oplade et sådan batteri, eller sim-kort, der etablerer forbindelsen fra en mobiltelefon, er også omfattet af forbuddet i § 8, stk. 2.

Forbuddet mod at medbringe mobiltelefoner og lignende kommunikationsudstyr samt tilbehør m.v. hertil gælder også for advokater. Ifølge bekendtgørelsens § 8, stk. 3, kan visse advokater dog i forbindelse med besøget medbringe bærbar computer med en skærmstørrelse på over 10". Det er en forudsætning, at computeren er indstillet på flytilstand, således at al trådløs kommunikation er deaktiveret. Det er endvidere en forudsætning, at computeren fremvises og registreres, således at det kan dokumenteres, at computeren tages med ud af institutionen efter besøget. Computer medbragt af advokaten må kun anvendes af advokaten. De pågældende advokaters adgang til at medbringe en "bærbar computer med en skærmstørrelse på over 10\"", jf. bekendtgørelsens § 8, stk. 3, 1. pkt., indbefatter tilbehør dertil i form af f.eks. ledninger og oplader samt lagringsmedier som f.eks. USB-stik (uden internetadgang). Der henvises i den forbindelse til Direktoratet for Kriminalforsorgens retningslinjer af 9. maj 2018 for, hvad forsvarsadvokater må medbringe ved besøg.

22. § 8, stk. 4, i bekendtgørelsen pålægger kriminalforsorgsområderne pligt til på forhånd at orientere besøgende om, hvilke effekter der ikke må medtages ved besøg. I den forbindelse skal det bemærkes, at det er strafbart uretmæssigt at medtage mobiltelefoner og lignende kommunikationsudstyr i lukkede fængsler og arresthuse, jf. straffelovens § 124, stk. 4. Henset til, at der er tale om effekter, som det er lovligt at være i besiddelse af uden for institutionerne, er det i bemærkningerne til loven forudsat, at der i lukkede fængsler og arresthuse opsættes informationsmateriale til bl.a. de besøgende om det strafbelagte forbud mod at medbringe mobiltelefoner og lignende kommunikationsudstyr.

Udover ovennævnte er det forudsat, at en besøgende i lukkede fængsler og arresthuse påmindes om forbuddet mod at medtage mobiltelefon og lignende kommunikationsudstyr, herunder de strafbare konsekvenser der kan være derved, inden der foretages undersøgelse af den besøgendes yderbeklædning m.v. Oplyser en besøgende om besiddelsen på dette tidspunkt, vil der ifølge lovens forarbejder formentlig i almindelighed ikke være grundlag for at rejse tiltale for (forsøg på) overtrædelse af straffeloven.

§ 8, stk. 4, i bekendtgørelsen pålægger derudover institutionerne pligt til på forhånd at orientere besøgende om, at der kan ske konfiskation af genstande og penge, som søges indsmuglet til indsatte. Denne forhåndsorientering kan hensigtsmæssigt gives ved optryk på den blanket, hvorpå besøgstilladelse meddeles. Stillingtagen til, om der skal ske konfiskation hos besøgende, skal ske under hensyn til proportionalitetsgrundsætningen, således at konfiskation undlades, hvis dette må anses for et uforholdsmæssigt indgreb.

23. Efter straffuldbyrdelseslovens § 52, 2. pkt., kan det gøres til et vilkår for et besøg, at den besøgende lader sig undersøge. Af lovens § 52, 3. pkt. fremgår det, at undersøgelsen bl.a. kan bestå i "nærmere undersøgelse af den besøgendes [...] medbragte effekter".

Bekendtgørelsens § 9 regulerer spørgsmålet om "nærmere undersøgelse af den besøgendes medbragte effekter".

Efter § 9, stk. 1, *skal* der i lukkede institutioner foretages nærmere undersøgelse af den besøgendes medbragte effekter. I åbne institutioner *kan* der foretages nærmere undersøgelse af den besøgendes medbragte effekter, jf. § 9, stk. 2. Undersøgelsen er altså ikke obligatorisk i de åbne institutioner.

Tøj, som den besøgende medbringer ved besøget, men ikke er iført, betragtes som en medbragt effekt.

”Nærmere undersøgelse af medbragte effekter” kan ifølge lovbemærkningerne (lovændring 2013) foretages ved hjælp af metaldetektor samt ved, at institutionen (nu kriminalforsorgsområdet) gennemser og undersøger lommer i medbragt tøj (som den besøgende ikke er iført), tasker m.v., ligesom lommer i medbragt tøj (som den besøgende ikke er iført), tasker m.v. kan tømmes med henblik på eftersyn af indholdet.

”Nærmere undersøgelse af den besøgendes medbragte effekter” kan, som det fremgår, foretages, selv om der ikke foreligger mistanke om, at den besøgende vil foretage indsmugling.

Den besøgende skal i forbindelse med, at der gives besøgstilladelse, gøres bekendt med, at nærmere undersøgelse af medbragte effekter vil/kan finde sted, hvilket hensigtsmæssigt vil kunne ske på den blanket, der anvendes, når der meddeles besøgstilladelse.

Visitation af den besøgendes tøj og nærmere undersøgelse af den besøgendes yderbeklædning

24. Lovens § 52, 3. pkt., skelner mellem yderligere to forskellige typer af undersøgelse af den besøgende, idet der dels kan ske ”visitation af det tøj, som den besøgende er iført ved fremmødet”, dels ”nærmere undersøgelse af den besøgendes yderbeklædning.” Den afgørende forskel mellem de to typer af undersøgelse er, at ”nærmere undersøgelse af den besøgendes yderbeklædning”, i modsætning til ”visitation af det tøj, som den besøgende er iført ved fremmødet”, sker ved, at den besøgende opfordres til at aftage sin yderbeklædning med henblik på, at institutionen (nu kriminalforsorgsområdet) kan foretage en nærmere undersøgelse af yderbeklædningen.

”Visitation af det tøj, som den besøgende er iført ved fremmødet” er reguleret i bekendtgørelsens § 10, jf. nærmere i pkt. 23. Bekendtgørelsens § 11 omhandler ”nærmere undersøgelse af den besøgendes yderbeklædning”, jf. nærmere nedenfor i pkt. 26.

25. ”Visitation af det tøj, som den besøgende er iført ved fremmødet” kan efter lovbemærkningerne foretages ved eftersyn af tøjet ved anvendelse af metaldetektor og ved, at den besøgende opfordres til at fremvise genstande, som den besøgende har i lommer m.v. Visitationen kan desuden foretages ved at klappe og beføle uden på tøjet af den besøgende. Der er herved adgang til ved beføling gennem tøjet at undersøge, om den besøgende har effekter gemt i tøjet, i lommerne eller på kroppen under tøjet. Endvidere vil ”visitation af det tøj, som den besøgende er iført ved fremmødet” kunne ske ved, at den besøgende efter anmodning lader sig undersøge af kriminalforsorgens narkotikahunde.

Efter bekendtgørelsens § 10, stk. 1, *skal* der i lukkede institutioner foretages ”visitation af det tøj, som den besøgende er iført ved fremmødet”. Undersøgelsen er altså obligatorisk i lukkede institutioner. I lukkede institutioner *skal* visitationen foretages ved anvendelse af metaldetektor og ved, at den besøgende opfordres til at fremvise genstande, som den besøgende har i lommer m.v. Derudover *kan* der foretages visitation i form af klappen eller beføling uden på tøjet af den besøgende for gennem tøjet at undersøge, om den besøgende har effekter gemt i tøjet, i lommerne eller på kroppen under tøjet. ”Visitation af det tøj, som den besøgende er iført ved fremmødet” *kan* endvidere ske ved, at den besøgende efter anmodning lader sig undersøge af kriminalforsorgens narkotikahunde, jf. nedenfor pkt. 28.

Af bekendtgørelsens § 10, stk. 2, fremgår det, at der i åbne institutioner *kan* foretages ”visitation af det tøj, som den besøgende er iført ved fremmødet”. Visitationen kan foretages i form af de undersøgelser, der er nævnt ovenfor for så vidt angår de lukkede institutioner.

”Visitation af det tøj, som den besøgende er iført ved fremmødet” kan, som det fremgår; foretages, selv om der ikke foreligger mistanke om, at den besøgende vil foretage indsmugling.

26. ”Nærmere undersøgelse af den besøgendes yderbeklædning” kan efter bekendtgørelsens § 11, stk. 1, foretages, hvis der i det enkelte tilfælde er en begrundet mistanke om, at den besøgende vil foretage indsmugling. ”Nærmere undersøgelse af den besøgendes yderbeklædning” foretages ved, at den besøgende opfordres til at aftage sin yderbeklædning med henblik på, at kriminalforsorgsområdet kan foretage en nærmere undersøgelse af denne, jf. § 11, stk. 2. Ved yderbeklædning forstås beklædning ind til undertøjet. Den nærmere undersøgelse af den besøgendes yderbeklædning indebærer, at kriminalforsorgsområdet kan gennemse og undersøge lommer m.v., ligesom lommer m.v. kan tømmes med henblik på eftersyn af indholdet. Undersøgelsen kan ske ved anvendelse af metaldetektor.

§ 11 gælder både for lukkede og åbne institutioner.

27. bekendtgørelsens §§ 12-14 indeholder nærmere regler om gennemførelsen af undersøgelse af den besøgende efter §§ 10-11. Efter § 12 skal det, før undersøgelse af den besøgende finder sted, tilkendegives over for den besøgende, at undersøgelsen kun kan gennemføres med den besøgendes samtykke, og at det kan medføre afvisning, hvis den pågældende nægter at lade sig undersøge. Dette gælder både ved de forskellige former for ”visitation af det tøj som den besøgende er iført ved fremmødet”, jf. § 10, og ved ”nærmere undersøgelse af den besøgendes yderbeklædning”, jf. § 11. Ifølge § 14 skal der gøres notat om baggrunden for en ”nærmere undersøgelse af den besøgendes yderbeklædning” og resultatet heraf.

Ifølge § 13, stk. 1, skal undersøgelse af den besøgende i medfør af §§ 10-11 gennemføres på en måde, der i størst muligt omfang er egnet til at mindske den besøgendes oplevelse af at blive krænkede. Efter § 13, stk. 2, må ”visitation af det tøj, som den besøgende er iført ved fremmødet” i form af klappen eller beføling uden på tøjet af den besøgende, jf. § 10, ikke foretages af personer af andet køn end den, der skal undersøges. ”Nærmere undersøgelse af den besøgendes yderbeklædning”, jf. § 11, skal foregå i et særligt lokale og må ikke foretages eller overværes af personer af andet køn end den, der skal undersøges, og undersøgelsen må ikke overværes af andre besøgende eller indsatte, jf. § 13, stk. 3.

Den besøgende skal i forbindelse med, at der gives besøgstilladelse, gøres bekendt med at undersøgelse af den besøgende vil/kan finde sted, hvilket hensigtsmæssigt vil kunne ske på den blanket, der anvendes, når der meddeles besøgstilladelse.

28. Som nævnt i pkt. 25 kan ”visitation af det tøj, som den besøgende er iført ved fremmødet” efter § 10, stk. 1, 2. pkt. og stk. 2, 2. pkt. ske ved, at det gøres til et vilkår for besøget, at den besøgende efter anmodning lader sig undersøge af kriminalforsorgens narkotikahunde. En sådan undersøgelse kan f.eks. ske ved, at den besøgende sætter sig på en skammel, hvorefter hunden søger rundt om, under og op ad personen og markerer, hvis den får fært af narkotika. Undersøgelsen vil også kunne foregå ved, at den besøgende passerer en narkotikahund, eller at hunden passerer den besøgende eller eventuelt flere besøgende, og at hunden markerer, hvis den får fært af narkotika. Som nævnt ovenfor i pkt. 27 skal den besøgende gøres bekendt med, at undersøgelsen kun kan gennemføres med den pågældendes samtykke, og at det kan medføre afvisning, hvis den besøgende nægter at lade sig undersøge.

Om en besøgendes nægtelse af at lade sig undersøge i det enkelte tilfælde skal medføre afvisning, vil bero på en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde. Ved denne vurdering skal det bl.a. tillægges vægt, hvad baggrunden for den besøgendes afvisning er.

En besøgstilladelse vil således, hvis narkotikahunden markerer, eller undersøgelse ved narkotikahund nægtes, kunne inddrages, hvis der er en så konkret mistanke om, at den pågældende skjuler narkotika andre steder på sin person end i yderbeklædningen, at inddragelse af besøgstilladelsen findes påkrævet af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn. Hvis det ikke er tilfældet, vil besøget kunne afvikles, herunder eventuelt som et overværet besøg, hvis det findes påkrævet ud fra ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn.

Der vil også være mulighed for at afvikle besøget og efterfølgende gennemføre undersøgelse af den indsatte efter reglerne i straffuldbyrdslovens § 60, stk. 1, og eventuelt efter § 60, stk. 2, hvis betingelserne herfor er opfyldt.

Hvis afslag på besøg overvejes, skal kriminalforsorgsområdet have særlig opmærksomhed på, at det sikres, at børn kan bevare kontakten til forældre, der er indsat i kriminalforsorgens institutioner. Besøg vil således i disse situationer som alt overvejende hovedregel skulle tillades gennemført, eventuelt som et overværet besøg.

Besøg af børn

29. Ansøgninger om tilladelse til besøg af børn, dvs. personer under 18 år, bør så vidt muligt imødekommes, hvis børnene er nærtstående til den indsatte, se også pkt. 3 om muligheden for udvidet besøg. Ansøgninger fra andre børn bør i almindelighed ikke tillades, medmindre relationen mellem barnet og den indsatte med vægt taler herfor. I vurderingen heraf bør bl.a. indgå, om relationen hidrører fra tiden inden indsættelsen.

Efter bekendtgørelsens § 15 skal børn normalt ledsages af en voksen under besøg. Om dette udgangspunkt i det enkelte tilfælde kan fraviges, beror på en konkret vurdering af bl.a. barnets alder, modenhed og forhold til den indsatte samt institutionens type mv. Hvis barnet er 15 år eller mere, vil dette med vægt tale for at tillade besøg uden ledsagelse af en voksen.

Af bekendtgørelsens § 15, stk. 2, fremgår det, at besøg af børn normalt kun kan finde sted med samtykke fra forældremyndighedens indehaver. I tilfælde, hvor forældrene har fælles forældremyndighed, skal det i det enkelte tilfælde overvejes, om der skal indhentes samtykke fra begge forældrene.

Tilladelse til besøg af børn hos indsatte, der udstår straf for drab af eller grovere volds- eller sædelighedsforbrydelse mod mindreårige, forudsætter efter bekendtgørelsens § 15, stk. 3, at den indsatte har givet samtykke til, at der indhentes en udtalelse fra de sociale myndigheder om, hvorvidt de har kendskab til forhold, der taler imod besøget.

Ved besøg af børn, der indebærer overnatning i besøgslejlighed, skal der ligeledes indhentes en udtalelse fra de sociale myndigheder om, hvorvidt de har kendskab til forhold, der taler imod besøget. Udtalelsen skal indhentes, uanset hvilken type kriminalitet den indsatte er dømt for.

Tilladelse til besøg i besøgslejligheder eller hos indsatte, som nævnt i bekendtgørelsens § 15, stk. 3, kan dog gives, uden at der indhentes en udtalelse fra de sociale myndigheder, hvis særlige omstændigheder i det enkelte tilfælde taler derfor.

Indsatte, som får besøg af børn, bør - ligesom den der ledsager barnet - vejledes om vigtigheden af at holde øje med børnene, uanset om besøget afvikles i besøgsafdeling eller i opholdsafdeling.

Indsattes adgang til at have sit barn hos sig i institutionen

30. Det er ved loven forudsat, at den hidtidige praksis med at udstationere den indsatte, overføre den indsatte til afsoning uden for fængsel eller arresthus, jf. lovens § 78, eller eventuelt benåde den pågældende for i videst muligt omfang at undgå, at børn anbringes i afsoningsinstitutioner, opretholdes.

31. Ifølge straffuldbyrdslovens § 54, stk. 1, har en indsat ret til at have sit barn under 1 år hos sig i institutionen, hvis den indsatte selv er i stand til at passe barnet. Ifølge bekendtgørelsens § 16, stk. 1, skal der, inden der gives tilladelse til, at et barn medbringes i institutionen, indhentes en udtalelse fra de sociale myndigheder om, hvorvidt ophold i institutionen hos den dømte er foreneligt med hensynet til

barnet. Baggrunden herfor er, at det ved loven er forudsat, at der i vurderingen af, om den indsatte er ”i stand til at passe barnet”, indgår en vurdering af, om opholdet i institutionen hos den dømte er foreneligt med hensynet til barnet. Denne vurdering påhviler de sociale myndigheder, som i givet fald kan træffe bestemmelse om anden anbringelse, eventuelt tvangsmæssigt efter sociallovgivningens regler.

Den dømte skal give samtykke til, at der indhentes en udtalelse fra de sociale myndigheder. Skal en sådan udtalelse indhentes, og vil den dømte ikke give samtykke hertil, må anmodningen afslås.

32. Hvis de sociale myndigheder mener, at ophold i institutionen hos den dømte er foreneligt med hensynet til barnet, imødekommes ansøgningen, medmindre der foreligger helt særlige omstændigheder, som – trods udtalelsen fra de sociale myndigheder - giver grundlag for at antage, at den dømte ikke selv kan passe barnet i institutionen. I kravet om, at den dømte skal være ”i stand til at passe barnet”, ligger ikke blot, at den dømte skal være i stand til at imødekomme barnets fysiske behov, men tillige efter kriminalforsorgsområdets vurdering skal være i stand til at imødekomme barnets behov i bredere forstand, herunder barnets sociale, følelsesmæssige og omsorgsmæssige behov.

Det påhviler kriminalforsorgsområdet løbende at påse, at det fortsatte ophold i institutionen er foreneligt med hensynet til barnet og om nødvendigt at tage fornyet kontakt til de sociale myndigheder, jf. også underretningspligten efter § 153, stk. 1, nr. 1-3, i lov om social service og bekendtgørelse nr. 1651 af 3. august 2021 om underretningspligt over for kommunen efter lov om social service.

33. Som det fremgår af bekendtgørelsens § 16, stk. 2, kan det, for så vidt angår børn under 1 år, undlades at indhente en udtalelse fra de sociale myndigheder, hvis særlige tilfælde i det enkelte tilfælde taler derfor, og der ikke foreligger omstændigheder, som giver grundlag for at antage, at den dømte ikke er i stand til at passe barnet i institutionen, og den dømte forinden har givet samtykke til, at kriminalforsorgsområdet underretter de sociale myndigheder om, at barnet opholder sig hos den dømte i institutionen. Tilladelse til at have barnet hos sig i institutionen, uden at der forinden indhentes udtalelse herom fra de sociale myndigheder, vil f.eks. kunne komme på tale, hvis den straf, der skal udstås, er ganske kort, og institutionen eventuelt på grundlag af sagens oplysninger eller forhåndskendskab til dømte umiddelbart kan vurdere, at den pågældende er i stand til at selv at passe barnet under opholdet i institutionen.

34. Retten til at have sit barn, der er fyldt 1 år, men ikke 3 år, hos sig i institutionen er reguleret i straffuldbyrdslovens § 54, stk. 2, og bekendtgørelsens § 17, stk. 1-2. Også for så vidt angår børn, der er fyldt 1 år, men ikke 3 år, forudsættes det, at den indsatte er i stand til selv at passe barnet, jf. ovenfor pkt. 31-33. Derudover er det en betingelse, at kriminalforsorgsområdet og de sociale myndigheder finder, at forholdene i institutionen er forenelige med hensynet til barnet. Formålet med denne yderligere betingelse er at sikre, at de aktuelle forhold i institutionen indgår i vurderingen af, om barnet kan anbringes i institutionen.

Til brug ved vurderingen af, om forholdene i institutionen er forenelige med hensynet til barnet, indhenter de sociale myndigheder en udtalelse fra kriminalforsorgen om forholdene i den pågældende institution, herunder de bygningsmæssige forhold og den aktuelle sammensætning af indsatte. Det forudsættes, at kriminalforsorgen giver de sociale myndigheder mulighed for at besigtige institutionen. Såvel kriminalforsorgsområdet som de sociale myndigheder skal vurdere, om det vil være forsvarligt at anbringe barnet i den pågældende institution, og anbringelse kan således kun ske, hvis begge instanser finder, at forholdene i institutionen er forenelige med hensynet til barnet. Det forudsættes, at sagsgangen bliver sådan, at de sociale myndigheder først foretager deres vurdering, og at kriminalforsorgsområdet herefter bl.a. på grundlag af de sociale myndigheders vurdering foretager sin endelige vurdering af spørgsmålet.

Den dømte skal, i forbindelse med at den pågældende giver samtykke til, at der indhentes en udtalelse fra de sociale myndigheder om, hvorvidt opholdet hos den dømte er foreneligt med hensynet til barnet, jf.

ovenfor pkt. 31, orienteres om, at ovennævnte oplysninger om institutionen indgår i overvejelserne om, hvorvidt barnet kan modtages i institutionen.

35. Efter bekendtgørelsens § 17, stk. 3, kan det tillades, at et barn har ophold i institutionen i en begrænset periode, efter barnet er fyldt 3 år, hvis det er det bedste for barnet, og ganske særlige omstændigheder i det enkelte tilfælde taler derfor. Også i disse sager skal de sociale myndigheder inddrages, jf. pkt. 31 og 34. Om tilladelse skal gives, beror på en konkret vurdering i det enkelte tilfælde, hvor i øvrigt indgår varigheden af opholdet, barnets alder, alternative muligheder for barnet mv.

36. Hvis det er nødvendigt for, at anbringelse sker i en institution, der med hensyn til indretning og klientel er egnet til ophold for barnet, må den dømte acceptere et ændret valg af afsoningssted. Heri ligger også, at der kan blive tale om at ændre afsoningsstedet, hvis det er nødvendigt for, at den dømte og barnet kan få ophold i en særlig afdeling, der med hensyn til indretning og klientel er egnet til ophold for barnet.

Indsatte med ringe kontakt til omverdenen

37. Bekendtgørelsens § 19 pålægger kriminalforsorgsområderne løbende at være opmærksomme på, om der i institutionen er indsatte med ringe kontakt til omverdenen, og så vidt det – også under hensyn til sikkerhed og orden – er muligt at bidrage til at øge den indsatte kontakt til omverdenen.

Efter § 20 skal kriminalforsorgsområdet i forhold til disse indsatte overveje, om der kan formidles besøg af egnede personer som besøgsvenner.

38. §§ 21-23 indeholder nærmere regler om godkendelse af besøgsvenner, videregivelse af oplysninger, tavshedspligt m.v. Da ordningen med besøgsvenner ikke er relevant i forhold til udslusningsfængslerne, omfatter disse bestemmelser ikke udslusningsfængslerne.

Af bekendtgørelsens § 23, nr. 1, fremgår det, at udlevering af oplysninger om den dømte til en besøgsven kun må ske med den dømtes skriftlige samtykke. Samtykkeerklæringer findes i Klientsystemet.

Formålet med besøgsordningen er, at den indsatte får lejlighed til at tale med en person, der ikke er knyttet til institutionen, om såvel almene emner som sine egne personlige og sociale forhold.

I institutioner, som er tilknyttet en ordning med besøgsvenner, bør der i institutionen udpeges en eller flere personer blandt personalet med den opgave at formidle kontakt mellem indsatte og besøgsvenner.

Det vil i almindelighed være rigtigst, at den nærmere udformning af ordninger vedrørende besøgsvenner sker efter drøftelse med repræsentanter for de indsatte eller på anden måde i samråd med de indsatte.

Kompetenceregler og lokale regler

39. På en række områder overlades den nærmere regulering til det enkelte kriminalforsorgsområde:

- 1) Kriminalforsorgsområdet kan bestemme, at de besøgende skal indhente forudgående tilladelse fra institutionen til at besøge den indsatte (lovens § 52).
- 2) Kriminalforsorgsområdet fastsætter nærmere regler om besøgenes afvikling (lovens § 53, stk. 4). Det er forudsat, at der herunder kan fastsættes regler om, i hvilket tidsrum der kan afvikles besøg, og at der fastsættes regler, hvorefter de besøgende skal underrettes om eventuelle særlige forskrifter, der er nødvendige af ordens- eller sikkerhedshensyn (herunder f.eks. vilkår om undersøgelse af effekter og yderbeklædning og undersøgelse ved anvendelse af kriminalforsorgens narkotikahunde, begrænsninger med hensyn til, hvilke genstande der må medbringes ved besøg, og muligheden for konfiskation af genstande, som søges indsmuglet til indsatte), og om andre praktiske forhold, som er af betydning for den besøgende.

3) Kriminalforsorgsområdet kan, i det omfang ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn taler herfor, fastsætte begrænsninger med hensyn til antallet af personer, der samtidig kan godkendes som besøgende til en indsat, og antallet af personer, der samtidig kan aflægge besøg hos den indsatte (bekendtgørelsens § 2).

40. Sådanne lokale bestemmelser kan omfatte alle personer, herunder også advokater eller konsulære repræsentanter, jf. dog nedenfor under pkt. 44 om de særlige forhold vedrørende reglernes anvendelse i relation til repræsentanter for Folketingets Ombudsmand, medlemmer af Folketinget, Den Europæiske Torturkomité og visse andre, som indsatte efter lovens § 56, stk. 1, kan brevveksle ukontrolleret med.

41. Efter bekendtgørelsens § 2, stk. 2, fastsætter kriminalforsorgsområdet regler om, at den besøgende almindeligvis skal medbringe billedlegitimation. Den besøgende bør, eventuelt ved optryk på den blanket, der anvendes, når besøgstilladelse gives, vejledes om, at det vil medføre afvisning, hvis fornøden legitimation ikke medbringes ved besøget.

42. Kriminalforsorgsområdet kan, under hensyn til forholdene i den enkelte institution og i det omfang ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn taler herfor, fastsætte begrænsninger for, hvilke effekter de besøgende må medtage eller være i besiddelse af under besøget, jf. bekendtgørelsens § 8, stk. 1.

43. Af bekendtgørelsens § 25 fremgår det, at afgørelser, som skal træffes efter bekendtgørelsen, træffes af kriminalforsorgsområdet.

Særligt om de indsattes samtaler med repræsentanter for Folketingets Ombudsmand m.fl., som de indsatte efter lovens § 56 kan brevveksle ukontrolleret med

44. Efter lovens § 56, stk. 1, har de indsatte ret til ukontrolleret brevveksling med en række myndigheder og enkeltpersoner. For alle disse – bortset fra de i bestemmelsen nævnte advokater – gælder, at de ikke er omfattet af flere af lovens bestemmelser om besøg. Dette betyder, som nævnt ovenfor under pkt. 4, bl.a., at sådanne samtaler ikke er omfattet af den almindelige besøgsregel i lovens § 51, stk. 1. Heller ikke § 52 om indhentelse af forudgående tilladelse til besøg, vilkår om undersøgelse af medbragte effekter og af den besøgende og administrative regler på disse områder omfatter sådanne repræsentanter. Endelig er det forudsat, at de nævnte myndigheder m.v. kan tale med de indsatte uden overværelse af institutionens personale.

Administrativ klageadgang

45. Visse nærmere bestemte afgørelser, som kriminalforsorgsområdet har truffet vedrørende besøg, kan påklages til Direktoratet for Kriminalforsorgen. Det fremgår af besøgsbekendtgørelsens § 26, stk. 1, i hvilket omfang, der kan klages.

46. Et afslag på besøg af nærtstående personer kan påklages. Dette gælder også afslag på besøg af nærtstående under henvisning til straffuldbyrdslovens § 51, stk. 4. Ved nærtstående personer forstås ægtefælle eller samlever, børn, børnebørn, forældre, søskende, bedsteforældre, oldeforældre og andre personer, til hvem den indsatte har en sådan tilknytning, at denne kan ligestilles med de nævnte familiebånd.

Der er endvidere adgang til at klage over en afgørelse om, at et sådant besøg skal være overværet af personale, jf. bekendtgørelsens § 6, stk. 2, medmindre der undtagelsesvist er givet tilladelse til besøg af en nærtstående efter straffuldbyrdslovens § 51, stk. 4, og der er truffet bestemmelse om, at besøget skal være overværet, jf. ovenfor under punkt 9, hvor det klare udgangspunkt er, at også nærtstående er afskåret fra besøg, hvis den pågældende er tilknyttet den samme gruppering som den indsatte.

En indsat, der har fået afslag på besøg, men har fået tilbud om at holde besøg bag glasrude, jf. § 6, stk. 5, 2. pkt., kan klage over afslaget, uanset om der holdes besøg bag glasrude. Tilsvarende vil der også kunne klages over en afgørelse om, at et besøg skal være overværet af personale, uanset om den indsatte vælger i stedet at afholde besøget bag glasrude, jf. § 6, stk. 5, 1. pkt.

47. Efter bekendtgørelsens § 26, stk. 1, nr. 2, kan et afslag på besøg af den advokat, der er beskikket for eller valgt af den indsatte som forsvarer i den straffesag, der har ført til indsættelse i institutionen eller i en verserende straffesag, påklages. Det samme gælder i øvrigt advokater, der efter retsplejelovens § 733 er antaget af justitsministeren til at beskikkes som offentlige forsvarere. Besøg af sådanne advokater skal efter straffuldbyrdelseslovens § 53, stk. 3, altid være uoverværet.

48. Efter bekendtgørelsens § 26, stk. 1, nr. 4, kan et afslag på et besøg af en diplomatisk eller konsulær repræsentant, jf. straffuldbyrdelseslovens § 51, stk. 3, påklages. Tilsvarende gælder, hvis der er truffet afgørelse om, at et sådant besøg skal være overværet af personale, jf. § 26, stk. 1, nr. 5.

49. Endvidere kan afslag på tilladelse til at have sit barn hos sig i institutionen, jf. straffuldbyrdelseslovens § 54, stk. 1 og 2, påklages, jf. bekendtgørelsens § 26, stk. 1, nr. 6.

50. I de tilfælde hvor der klages over et afslag, jf. ovenfor, kan der ligeledes klages over inddragelse af en tidligere givet tilladelse.

51. En klage til direktoratet skal iværksættes inden 2 måneder efter, at afgørelsen er meddelt den indsatte og har som udgangspunkt ikke opsættende virkning. Se nærmere bekendtgørelsens § 26, stk. 2 og 3. Hvis en indsat indgiver en klage over kriminalforsorgsområdets afslag på udgang, skal kriminalforsorgsområdet snarest muligt sende sagen til Direktoratet for Kriminalforsorgen.

52. Vejledning nr. 9078 af 31. januar 2022 om adgangen til besøg m.v. til indsatte, der udstår fængselsstraf eller forvaring i kriminalforsorgens institutioner (besøgsvejledningen), bortfalder.

Direktoratet for Kriminalforsorgen, den 28. juni 2022

INA ELIASSEN

/ Jakob Schiøler